

po svojem stanu zasluži primeren delež svetnih dobrot. Zato so se pa začeli resno baviti s takozvanim socialnim vprašanjem. ki ga je mogoče povoljno rešiti le z dobro vzgojo.

Če bi bili ljudje v polpreteklem času toliko cenili dobro vzgojo, kakor jo začnajo ceniti sedaj, ko je že vse polno gorja po svetu, tedaj bi takozvanega socialnega vprašanja niti ne bilo.

Dobra vzgoja brani uboštvo pod streho! Dobro vzgojen človek je gotovo koristen član človeške družbe in je torej vsaki družbi — dobrodošel, medtem, ko ne spoštujemo niti učenjaka niti kakega drugega v eljaka, če je brezvesten, brezsrčen, nepošten, podel in sploh zaniško vzgojen.

Dobra vzgoja je pa najprvo odvisna od dobrih staršev, potem pa od dobrih učiteljev. Domača hiša gradi, šola pa pomaga.

Zato je šola veliko pridobila na ugledu, odkar tudi vzgaja in ne samo uči. Vzgojala bo toliko lažje, kolikor bolj se bomo učitelji zavedali te svoje naloge in pa kolikor bolj bosta šola in dom složno nastopala pri vzgoji otrok.

Nikdar ne smemo izpustiti izpred oči starega v stoletjih preizkušenega reka, da bese pač mičejo, a zgledi pa vlečejo. In kje ima otrok več zgledeve nego doma? Ta rek je nastal že takrat, ko so bili učitelji še sužnji, in so več učili nego odgojevali. Vsa odgoja je bila takrat pri dobrih materah, od katerih so se otroci navzeli lepih lastnosti in seveda tudi raznih — muh.

Saj je še danes najvažnejši faktor pri vzgoji domača hiša — družina, v kateri kravljuje skrbna mati — gospodinja. Zato imamo tudi še danes veliko mater, ki se zavedajo svetih dolžnosti do svojih otrok in vedo, da je dobro vzgojen otrok največja čast in največje veselje zanje.

Toda časi se izpreminjajo in dosti mater mora zdaj hoditi po delavnicah za kruhom in prepuščati svoje otroke, komur pač mogoče. Dobe se pa seveda še tudi take, ki se več časa pred zrcalom oberajo in še celo po kavarnah posedajo, nego pa se bavijo in menijo s svojimi nedolžnimi otroci. Te prepuščajo kar nič odgojenim pestunjam, ki jih pač vseh bedarij navadijo, samo o dobri odgoji ni duha ne sluha. Če taki otroci postanejo kdaj dobri ljudje, se jim to posreči le slučajno, kakor slepi kuri zrno.

Taki slučajji so sicer svaritev vsem, ki jim je kaj ležeče na izboljšanju naših socialnih razmer.

Sploh se pa mora reči, da se ljudje še veliko premalo zavedajo, koliko je vredna dobra vzgoja in se zato tudi zanjo veliko premalo zanimajo. Žele si pač, da bi njihovi otroci postali bogve kako imenitni na svetu, a da se pa mora v to delati od zgodnje mladosti neprenehoma, s preudarkom in pri vseh malenkostih, tega nečje slišati in verjeti. Saj nimajo časa za to. Nekaj jih mora res po delavnicah iti za kruhom, nekaj jih pa nemirno hlata po nekem novem — modernem življenju in uživanju, ki jih dela za vse domače razmere kar nekam tope. Hlastno bero malovredne romane, pri knjigi o vzgoji otrok bi pa — zaspali. Če danes napovemo predavanje o vzgoji, ne bomo imeli toliko poslušalcev, kakor pa če napovemo predavanje o potresu v S. Francisku!

Tak je dandanes svet in tako ostane, dokler ga ne obrne boljša vzgoja.

Pri tem važnem socialnem delu pa ravno našemu stanu pripada poleg staršev največja naloga.

Zato se pa lahko reče, da tisti nimajo nobenega smisla za izboljšanje socialnega položaja našega naroda, ki ne delujejo obenem za izboljšanje socialnega položaja učiteljskega stanu.

Mi smo v prvi vrsti poklicani navduševati starše, da se začno zanimati za boljše vzgojo otrok, da se z nami o tem posvetujejo, poslušajo predavanja in bero dobre knjige in časnike o vzgoji.

V to so nam prav pripravi sestanek s starši, ki smo jih začeli že prirejati v nekaterih krajih. Na teh sestankih bodo starši potožili učitelju o svojih otrocih, učitelj pa staršem. Dogovorili se bodo, kako jih je odvracati od slabega in utrjevati v dobrem.

Sploh se bo izgovorila na takih shodih marsikatera zlata beseda ter rešilo veliko otrok. Ti sestanki so torej jako važni za boljše bodočnost našega naroda, in učiteljstvo bi se

moralo na nje pripravljati z veliko navdušenostjo in resnobo.

Na teh sestankih bo pa le tisti učitelj kaj resnega dosegel, ki bi skozinsko korektno nastopal in iz bogatega znanja in mnogih izkušenj mogel res prav svetovati v vsakem slučaju. Biti jim bo moral kakor kak pedagoški naučni slovník.

Tu je treba torej celih mož.

Kako bi mogel zoper alkohol govoriti učitelj, ki je sam njegov prijatelj?

Kako bi sploh mogel učiti, kako se otroci dobro odgojujejo, če se pa sam ni potrudil, da bi svoje otroke dobro vzgojil? (Konec.)

K članku „Nekaj misli o šolski disciplini“.

28. februarja je prinesel „Učit. Tov.“ članek pod tem naslovom, ki nikakor ne odgovarja niti načelom moderne pedagogike, niti, kakor upam, prepričanju velike večine slovenskega učiteljstva. Zato mislim, da moj protest proti njemu ne bo edin; upravičen sem torej izraziti se le kratko, ker mi zaradi drugega dela ni mogoče posvetiti stvari take pozornosti, kakršno zasluži.

Prepričan sem sicer, da je imel gospod pisatelj najboljše namene, a mora mi odpustiti, če trdim, da pomeni njegov članek — povratak v predestalozajve dobo.

Moderni svet je prišel do prepričanja, da naj se kaznilnice podro in na njihovo mesto postavijo učilnice — tu pa se nam obeta izpremeniti šole v kaznilnice.

V novi dobi zahtevamo, da se v vojašnicah uvede mesto „slepe pokorščine“ razumna disciplina, — naš članek pa priporoča, da uvedemo tudi v šolo tako disciplino, kakršna je v „uradih, v vojašnicah in med ljudstvom“.

Zahtevamo, da se odpravijo ne le vsa obdarovanja (za pridnost), odlike i. t. d., ampak celo klasifikacija, g. F. S. pa hoče zopet uvesti še tisto, kar je — hvala Bogu — že odpravljeno.

Doba sramotilnih odrov je že minula, a kakor kaže želja našega člankarja po njihovi obnovitvi: niso jih odstranili na zahtevo šolnikov in človekoljubov, ampak le iz ozirov na sramotljive Antone Bonaventure itd.

Kako napačno sklepa g. F. S.: „Vsako vzgojevališče ima številne člane, ki žive v različnih odnosih, ki so različne starosti, imajo različno znanje — različne sposobnosti ter različne moralne lastnosti.“ Baš vse to, kar je modernim pedagogom podlaga za zahtevo individualne izobrazbe, zbuja v našem šolniku zahtevo po pozitivnih sredstvih, natančnem redu, dobri disciplini. Ni sicer popolnoma jasno, kako si predstavlja to disciplino, zakaj v drugem delu navaja dva citata, ki nimata sicer z disciplino v šoli nič opraviti, a kažeta, da ima pisec zmisel za svobodo učitelja. Toda kako pride Pestalozzi v zvezo s prejšnjimi citati, mi ni jasno, morebiti še komu drugemu tudi ne.

Ne smemo pozabiti, da začenja svoboda pri disciplini sicer, toda pri disciplini proti sebi. Ker pa niti najboljši človek ne more imeti svojih strasti popolnoma v oblasti, ne moremo govoriti o absolutni svobodi, seveda tudi v bodočnosti ne bomo mogli, ker absolutna svoboda ima za predpogoji — absolutno resnico. In te ni. Zato je v vsem obsegu (celo napram kranjskim klerikalcem) veljaven zmisel besedi, ki sem jih že nekolikokrat čital, a ki ne vem njihovega avtorja: vserazumeti pomeni vse odpustiti. Pri tej priliki naj omenim še tudi z misel besedi, ki jih je tudi napisal nekdo, ki mu ne vem imena, dasi so besede velevažne: Gorje nam, če bi hoteli naši učitelji učiti naše otroke življenja, kakršno žive sami! Pa mislec ne misli reči s tem, da bi učitelji slabo živeli, ampak hoče pokazati, da je vzgajanje nekaj popolnoma drugega nego učiti živeti po kakih paragrafi. Mi bi rekli: razloček je med vzgojo in desiranjem, kar je že tudi fraza, dasi gosp. F. S. o nji menda ne ve. Če v politiki ne moremo vsega odpustiti, kakor bi bilo v principu treba — v vzgoji je to potrebno, če hočemo biti vzgojevalci.

Jeana Paula žalibog ne poznam v originalu, toda kar vem o njem, je tak, da ni nihče upravičen ga v tem zmislu citirati. G. pisec se je pač motil v pojmu pokorščine, kar

kaže najbolje njegova primera šole z državo. Državljanje, „ki žive v različnih odnosih, ki so različne starosti, imajo različno znanje — različne sposobnosti ter različne moralne lastnosti“ — te pač mora držati pozitivno pravo (ki se, kolikor pač napreduje splošna izobrazba, čimdalje bolj približuje prirodemu, dasi počasi in brez upa na popolno izenačenje). V vzgoji pa o kakih „paragrafi“, ne more biti več govora. Če torej govorimo o pokorščini, moramo misliti le na stvari, ki so popolnoma evidentne, obenem pa tudi dosegljive. Neumno bi bilo seveda, če bi kaka mati v preveliki ljubezni čakala, da otrok spozna, da je že prevelik za dojenje, tu treba o danem času postaviti otroka pred fakt: nič več, potem pa tudi dodržati „paragraf“, ne pa iz usmiljenja — mučiti otroka z vsakdanjim ponavljanjem ene prvih žrtv njegovih, ki jih mora žrtvovati življenju. A gotovo nerazsodnejši nego taka „usmiljena“ mati pa bi bil pedagog, ki bi hotel otrokov jok v tem slučaju imenovati nepokorščino. Če so otroci razgreti, pa pridejo k vodi, je vzgojevalčeva dolžnost, ne napisati na vodnjak, da bo ka-znovan, kdor pije, ampak onemogočiti pitje vsem; ne n. pr., kakor delajo, oziroma so delali učitelji čisto, postaviti tja onega, ki se jim zdi najubogljivejši, z listkom, ki naj nanj napiše vse nepokorneže — potem pa po katastrofi poslušati prepričanje nedolžnih lažnikov, kdo da je prvi začel. Pa o vsem tem je že toliko papirja popisanega! Postavimo v stavku: „Otrok se mora najprej pokorščine učiti“ naglas na učiti, pa se ne bomo motili. Nikdar pa ne prepovedujemo ali ukazujemo, če nimamo moči skrbeti za izpolnitev, ker navidezna „brezpogojna pokorščina“ pušča stranska vrata nastežaj odprta pregreham in napakam; ki kot tajne skoro niso več odstranljive, ugonablja dalje značaj, namesto da bi bila vir njegov ter uničuje sploh uspeh vzgoje že vnaprej s tem, da odjemlje vzgojevalcu avtoriteto, ki je edini vir prave šolske discipline. A seveda ne mislim avtoritete močnejšega, ampak boljšega, ne avtoritete palice, ampak ljubezni. Zato bomo nerednejše učence vodili k dobremu s še večjim zatajevanjem, s še večjo ljubeznijo, ne bomo jih pošiljali za kazni v oslovsko klop, ampak v svoje obližje izrečno zato, da bodo lažje sledili pouku, ne pa, „da ne bodo pouka motili“. In če to ne pomaga, če vlada res „podivjanost duha in srca“, potem pa v posebno šolo. A tudi tam velja, da je hudodelstvo, v učenca ubiti čut do časti; čuta do časti pa ne ubijamo samo s psovanjem, ampak z vsako sramotilno kaznijo, in edino sredstvo v „poboljševalnicah“ je zmanjšati število otrok kar najbolj in izročiti jih najboljšim močem (ne najmočnejšim).

Citat iz Niemayerja dokazuje potrebo odprave obdarovanj, zakaj vsakovrstne častne kolajne in zaslužni križci so dandanes mislečim ljudem vsaj „unstatthaft“, če ne še kaj drugega.

Citat iz Seneka pa opravičuje g. pisca: pisal je namreč članek tako hitro, da ni opazil, da „močem dokazovati“ v oni zvezi nima zmisla; če bi bil to opazil, bi bil iskal vzroka in našel, da pomeni „non probo“: „ni mi všeč“.

Z. B.

Opomba uredništva: Piobčujemo ta članek, ker nam je mnogo do tega, da se vprašanje o šolski disciplini reši vestransko in temeljito. Razume se, da ima tovariš F. S. za eventualni zagovor naš list vedno na razpolago. Še bolj bi nas pa veselilo, da se oglasi jo k temu vprašanju še drugi večaki.

Zveza slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic.

Nadalje so izvolila in naznanila nove upravne odbornike sledeča okrajna društva:

V. Ormoško učiteljsko društvo: 9. Rajšp Josip — Ormož.

VI. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo: 10. Ferline Fran — Šmarje.

VII. Mariborsko učiteljsko društvo: 11. Lesjak Davorin — Ruše; 12. Mejovšek Radvan — Reka pri Mariboru.

VIII. Konjiško učiteljsko društvo: 13. Konjuh Mirko — Konjice.

IX. Ljutomersko učiteljsko društvo: 14. Tomažič Ivan — Stara cesta pri Ljutomeru.

Pevke, pevci! Pišite urno po note tajniku! Čas hiti in začetkom aprila se vrše pevske vaje na raznih krajih, ker bi ena sama pevska vaja v Celju na dan koncerta težko zadostovala. Naj se nihče ne izgovarja, češ, bodo že brez mene opravili. Vsak glas šteje in nastop mora biti primerno sijajen. Vsi na krov!

Za koncert vlada zanimanje ne le v učiteljskih krogih, nego tudi pri oblastih.

Torej ne samo gledati, kritikovati, ampak složno na delo!

Tovarišica, tovariši! Nastopita, pa tudi druge kolegije in kolege pridobita za čim obilnejši nastop!

*

V kratkem se razpošljejo vstopnice za jubilejski koncert. Pošljemo jih društvenim predsedništvom. Ako hoče katera in kateri večje število v razpečevanje, naj nam naznani. Več ko jih prodamo, večji bo gmoten uspeh. Cena vstopnicam je ena krona.

*

Na koncertu igra gđc. Schreinerjeva Chopinovo nokturno v des-duru. Opus 27., št. 2. na klavirju. Fr. Serajnik igra komad od Rubinsteina.

Obe točki imata Slovana kot komponista.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Razposlal sem vsem članom položnice, da vplačajo za zadnji slučaj smrti po 2 K 10 h. Lepo število se jih je odzvalo, a še jih je, ki niso izpolnili svoje dolžnosti, da, nekateri so še od prej dolžni. Prosim torej, da se poravnava vse, da ne bo nepotrebnih pisarij, terjatev in poštinih stroškov.

Ig. 12. marca 1908.

Fran Ks. Trošt, predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo novomeškega okraja je zborovalo dne 4. marca t. l. v Rudolfovem po dnevnem redu, naznanjenem v 9. št. „Tovariša“ t. l. Navzočih je bilo vkljub slabemu vremenu 29 članov. Predsednik omeni najvažnejše o zborovanju učiteljskih zastopnikov na Dunaju. Pove, da se uspehi tega zborovanja še žalibog skrivajo v bodočnosti. Knjižice tov. A. Peska, poslano od „Zaveze“, se razprodajo. Dopis iste, v katerem se vabi učiteljstvo, naj se zavaruje pri „Banki Slaviji“, se vzame na znanje.

V socialni odsek se izvolijo v smislu navsveta A. Peska na str. 51. njegove knjižice na predlog predsednika Matkota in Gebauerja: tov. Karel Pikel in Perko za novomeški, I. Vozelj in gđc. J. Majde za trebanjski in J. Kutnar, L. Koželj za žužembski sodni okraj. Ta odsek bo imel svojo prvo sejo na dan prihodnjega društvenega zborovanja dne 23. aprila t. l. — Predsednik prebere od upravnistva „Popotnika“ poslani izkaz onih članov, ki se dolgujejo zanj. Se vzame na znanje. — Z ozirom na članek „Učiteljstvo sebi!“ v „Tovarišu“ vabi predsednik navzoče, naj se odzove vabilu, kdor se le more. — Glede „Osebnih pol za učence“ se sklene, uvedbo teh proučavati, in o tem sklepati pri prihodnjem zborovanju.

Slučajnosti. G. c. kr. okr. šol. nadzornik Jos. Turk naznani, da se bo vršila letošnja uradna okr. učit. konferenca 30. junija t. l. Ta bo zaradi jubileja našega cesarja svečanostnega značaja. Za letos odpadejo običajni referati, zato se bo pa učiteljstvo pripravljalo za razne pevske točke; priredi se slavnostna predstava v Rudolfovem. V pripravljalni odbor za slavnostno konferenco se izvolijo: gđc. Mar. Clarič, Matilda Gebauer, gđc. Gizela Ekel, dva oo. frančiškana, katera si odločijo sami — vsi iz Rudolfovega ter gg. V. Gebauer iz Smihela, M. Matko iz Toplice in c. kr. okr. šol. nadzornik Jos. Turk. Na predlog g. nadzornika sklene društvo, da si nabavi skioptikon, katere stroške mu povrne pozneje c. kr. okr. šol. svet.

Reši se predlog tajnika Z. Mikuža, naj se naprosi „Slov. Šol. Matica“, da izda izveček zgodovinske in zemljepisne snovi za slovenske dežele kot učno stvarino za ljudske šole, nato zaključijo predsednik zborovanje.

Med zborovanjem došla vesela vest, da je v Idriji izvoljen deželni polanec tovariš E. Gangl, se sprejme z navdušenjem na znanje. Odpošlje se mu soglasnim sklepom častitko, kakor mestu Idriji zahvala.

Učiteljski krožek krškega, videmskega, leskovškega in rajhenburskega učiteljstva se je sestel dne 22. svečna pri „Unschuld“ v Rajhenburgu. Po pozdravu tamotnjega nadučitelja tov. Jamška je poročal tov. Humek o krožkih v zmislu Žirovnikovem. Na predlog staroste ravn. dr. Romiha smo poslali ustanovitelju krožkov brzojavko. Nato je

Dalje v prilogi.

sledil pogovor o koncertu, ki ga namerava prirediti „Pedagoško društvo“ v zvezi z „Brezliško-sevniškim učiteljskim društvom“ v prid „Učiteljskemu konviktu“. Da pojde stvar lažje od rok, smo sestavili odsek, ki naj bi vsa stvar vodil. V odseku za prireditev koncerta, oziroma v srečeh, so nastopne tovarišice in tovariši: gospa Ana Schmidinger, gđc. Pavla Zirer, gđc. Štefi Scheliger, gđc. Marica Prhavec, tov. Janko Knapic, Iv. Jamšek, Leop. Levstik in Karel Humek.

Krožka se je udeležila tudi lepo število tržanov ter domača godba na lok, ki ji je ustanovitelj tov. naduč. Jamšek. Preden smo se razšli, je predlagal tov. Humek, naj se naš krožek prekrsti v „Posavski učiteljski krožek“, da prihranimo stavcu v Učit. tiskarni nekoliko dela; predlog je bil sprejet.

Prihodnji „Posavski krožek“ bo v sredo dne 18. t. m. v gostilni pri Kuneju (p. d. Schnellzugswitwe) ob 5. uri popoldne. Na snidenje!

Štajersko.

Učiteljsko društvo za breziški in sevniški okraj zboruje dne 19. marca t. l. na Vidmu po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi, društvene zadeve in razni nasveti. 3. Poročilo o šodu učiteljskih zastopnikov v Celju. 4. Obravnava šolskih zamud po novih predpisih. 5. „Iz zgodovine umetnega stavbarstva“ — predavanje strok. učitelja tov. Humka s skiptičnimi slikami. — Zborovanje se prične točno ob pol 11. uri popoldne. Odbor.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo 23. svečna t. l. v Čadramu ob slabi udeležbi. Svojo udeležbo so opravile tovarišice Tribnik, Pirnat in Goričan. 13 tovarišev, oz. tovarišic pa je bilo neopravičenih. Med temi se še dva novo vstopiva udeleženca, voditelja, sploh nista prikazala pri letošnjih zborovanjih. Zgled nam bodi tovariš Zgajner iz Resnika, ki pride vselej in ob vsakem vremenu na zborovanje, čeravno ima najdaljšo in najslabšo pot v okraju. Upamo pa, da se vidimo prihodnjč. Le krepko naprej, v slogi je moč!

1. Po pozdravnem nagovoru se prečita in odobri zadnji zapisnik. Ker pa je v zadnjem zapisniku pomotoma izostalo poročilo o izključitvi bivšega člana našega društva, g. I. Čučka, se naznanja tem potom, da društvo ni sprejelo dopisa g. I. Čučka, v katerem naznanja svoj izstop, ampak ga je izključilo, kakor zasluži človek, ki dela društvu in obenem tudi vsemu učiteljskemu sramoto.

2. Prečitajo in pogovorijo se razni dopisi. 3. O zastopstvu učiteljskega, o delovanju v okrajnem šolskem svetu, kakor o zborovanju učiteljskih zastopnikov v Celju poroča obširno in zanimivo tovariš Jurko, o drugem roditeljskem sestanku v Čadramu pa tovariš Brumen. Zaeno se tudi omenja, da bo v Čadramu pri četrtm roditeljskem sestanku dne 25. sušca tovariš Čeh predaval o temi „Kriva vzgoja otrok je slabih časov mati“. Tovarišu Brumnu se je posrečilo, dobiti za taisti dan kmetijskega potovalnega učitelja g. Goričana iz Maribora za gospodarskopoučno predavanje.

4. Volitev. a) Za dopolnilni društveni odbor se je izvolil mesto izključenega g. Čučka za zapisničarja tovariš Kerhlanke, b) za upravni odbor za „Zvezo“ pa tovariš Kožuh.

Nato se je rešilo še nekaj vprašanj iz vprašalne skrinjice.

Prihodnje zborovanje se je določilo na prvo nedeljo meseca majnika na Prihovi. Tovariši in tovarišice, pridite polnoštevilno.

— M —

Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 5. t. m. v Slovenski Bistrici. Udeležba je bila dovoljna; posebno so se to pot odlikovale dame, ki so prišle v častnem številu k zborovanju. Pevska vaja, ki se je vršila pred zborovanjem, je uspela prav dobro; v našem okraju imamo mnogo muzikaličnih tovarišic in tovarišev ter bi bilo želeli, da se priredi v novem Narodnem domu večji učiteljski koncert.

Predsednik tov. Kokl pozdravi došle člane, osobito goste gđc. Majzelj in gđc. Franke ter tovariša Tomažiča in Zeleznika; v toplih besedah se spominja pred kratkim umrlega tovariša Otona Vobiča, ki nam je bil vedno ljub in drag stanovski tovariš. Učiteljsko društvo se je skoraj polnoštevilno udeležilo njegovega pogreba ter mu položilo vence na grob. V znak sožalja vstanejo navzoči zborovalci.

Po prečitaju zapisnika zahvali predsednik odstopivšo tajnico tov. Westerjevo, ki je z izredno vnamo opravljala ta posel.

Izmed dopisov jih je prejelo društvo največ od „Zveze“, kar priča, da je zdaj v agilnih rokah. Predsednik Kokl omenja, da je naročil za vsa okrožja po eno „Domače ognjišče“, za blagajničarko pa kontrolno knjižico, ki je jako praktična; priporočamo jo tudi drugim društvom.

Z obžalovanjem je konstatiral predsednik, da so še v našem okraju petrazrednice in šestrazrednice, ki nimajo niti enega „Učit. Tovariša“. Brez stanovskih glasil bi vendar ne smela biti nobena šola.

Tov. Polanec je poročal o sestanku zastopnikov okr. š. svetov v Celju, tov. Vršič pa o spremembi „Zvezinih“ pravil. Tov. Hribnik je referiral o temi „Roditeljski večeri“ jako temeljito in zanimivo. Snov za taka predavanja nudi „Pädag. Magazin.“

V upravni odbor celjske „Zveze“ se izvoli za dobo dveh let tovariš S. Krotky, predsednikom soc. odseka pa tudi tov. Krotky.

Pri slučajnostih priporočila tov. Westerjeva, naj se vbočede ne trati denar za nagrobne vence, temveč naj se dotična vsota nakloni „Učit. konviktu“, odnosno „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Tov. Feiglova predlaga, naj bi društvo naprosilo dr. Murmayra, da bi v enem prihodnjih zborovanj predaval o šolski higieni, sprejeto. Tov. Schreinerjeva nasvetuje uvedbo hospitacij; tov. Zeleznik pripomni, da namerava itak naš nadzornik Schmoranzner prirediti v slovenjebistriškem okraju slične hospitacije, kakor so bila lani v mariborskem. Tov. Krotky priporoča zastopniku Polancu, naj odslej ne vrši sam posel zapisničarja; pravilneje bi bilo, da bi se člani okr. š. sveta v tem menjavali. Ko se še na predlog tov. Vršiča sklene brzojavno pozdraviti izvolitev tov. Gangla ter prirediti skupno z mariborskim učiteljskim društvom majniški izlet v Fram, zaključijo tov. Kokl živahno zborovanje.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 5. marca t. l.

Navzočih je bilo 29 članov. Tov. predsednik je obvestil zborovalce, da je javil „Zvezici“ 52 udov. Omenil je, da tukaj niso všteti isti, ki so še sicer vpisani v društvenem seznamu, pa ne zahajajo k društvenim zborovanjem in ne plačujejo udnine eno leto, oziroma več let. Sklenilo se je, da se ti malobrižni opomnijo na društvene dolžnosti. Kdor se še potem ne bo odzval, se izbriše iz društvenega seznama.

Razgovarjalo se je o različnih dopisih, ki so došli po zadnjem zborovanju na vodstvo društva. Priporočalo se je prispevati za učiteljski konvikt z jubilejskim darom s pripomnjo, da se to ne da siliti pri nas, ker za naše učiteljsko ne bo primerno izkoristiti konvikta zaradi njegove oddaljenosti od nas. Za sodelovanje pri nameravanem jubilejskem koncertu v Celju se nihče ni javil. Zaradi večjih stroškov, ki bi zadeli sodelovalce, in zaradi drugih ovir, zaradi katerih bi utegnil uspeh nameravane slavnosti biti nepopoln, se na predlog tovariša Kavklerja, odsvetuje prireditev koncerta. Pač se je društvo izreklo, da priredi po možnosti tekom leta v Ptuj skupno s ptujskim pevskim društvom slično slavnost v dobrodelne namene.

Upravnim odborikom za „Zvezo“ se je soglasno izvolil tov. Jos. Gorup.

Tov. Šorn je poročal o šodu zastopnikov učiteljskega v okr. šol. svetih. Omenjeni poročalec je prihranil tudi društveni blagajnici par kronice, ker je sprejel samo polovico stroškov za šod v Celju, ki so se pa vpisali kot njegova udnina za l. 1908.

Tov. Kajnih nas je seznanil s svojim novim postopanjem v risarskem poklu.

Društvo je poslalo v znak soveselja, da je izvoljen naprednim kranjskim dež. posl. tov. E. Gangl proti dekanu M. Arku na „Slov. Narod“ sledečo brzojavko: „Živio prvi slovenski napredni poslanec učiteljskega stanu! Živeli napredni in zavedni idrijski volilci!“

Končno je tov. predsednik izrekel željo, da bi se naj društveniki bolj javili za predavanja o šolski praksi.

Prihodnje zborovanje se je določilo na 2. aprila.

Dragi tovariši, posebej se tovarišice, katerih se posebno mnogo pogrešamo pri zborovanjih, na snidenje 2. aprila!

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski šol. okraj je zborovalo v četrtek, 27. svečna t. l., na Repentabru. Udeležba moških oseb je bila skoraj običajna, le število tovarišic se je izdatno skrcilo, četudi sta bila kraj in vreme jako primerna.

S svojim posetom sta nas razveselila tudi dva kolega iz tržaške okolice, ki sta nam z obžalovanjem poročala, da bi jih bilo z njih srede gotovo še več, ko bi ostali kolegi ne imeli tega dne šole.

To navajam nemarnejem društvu v zgled. Če imajo še tovariši iz sosednjega okraja toliko veselja, da se udeležujejo naših zborovanj, ki imajo tako in tako že sami svojih mnogo (namreč vsak mesec), koliko bolj smemo pričakovati mi od udov svojega društva. Ako se pa kdo ogiblje zborovanj zato, ker ne simpatizira s tem ali onim odborikom ali udom sploh, je to absolutno neopravičljivo in za inteligentno osebo sploh obsojanja vredno. Tu gre za splošno stanovske interese, ne pa za osebnosti. Dotične bi rad vprašal, je li eksistira kakova korporacija pod solncem, kjer bi bile zbrane same simpatije. Jaz menim, da je ni še bilo do sedaj in da je tudi ne bo niti v prihodnje. Toliko preroškega duha si vendar smem prisvajati. Največja umetnost in modrost je vendarle odpustiti in spregledovati človeške hibe in morebitne prestopke in ne pa obsojati jih. Sodijo in obsojajo naj nas faktorji, ki so v to poklicani, a mi si ta posel prihranimo.

Sedaj pa k stvari.

Predsednik otvori z običajnim načinom zborovanje ter prične takoj nato, kot delegat vseavstr. učiteljskega kongresa na Dunaju na dan 2. novembra l. l., s poročilom o tem.

Poročilo je bilo, četudi po vsebini skoraj vsem precej znano, jako zanimivo, zakaj mi rajši slišimo dvakrat, trikrat o naših uspehih nego pa nobenkrat.

Po čitanju zapisnika zadnjega zborovanja je prišel referat o razvoju tehnike militar. od strani tovariša Merviča.

Referat je bil naravnost izborn. Tovariš nam je s tem dokazal, da se s pridnostjo pride daleč. Njegov nastop nas je kar razočaral. Vsi smo ga poslušali z največjo pozornostjo, le škoda, da nima naša vlada denarja za prepotrebna nazorila. Za dotični referat bi bila pač tudi za vsako šolo potrebna nazorila, kakor bat, kij, tolkač, buzdovan i. dr.

Zvršetkom je žel referent splošno zaslužen priznanje. Menim, da mu bode služilo to tudi v nadaljno vzpodbujajo za prihodnja poročila.

K točki „Naš položaj“ sta govorila tovariša Vendramin in Kosovel.

Prvi je na kratko očrtal naš položaj v društvenem oziru ter ostro ožigosal one tovariše, ki se poslužujejo nam nasprotnih listov za dopisovanje članov nasproti učiteljskemu, ker tako dajajo dotičnikom orožje v roke, da lažje rijejo proti nam. Kdor ima kaj nasproti svojim tovarišem, nastopi naj pri zborovanjih ter naj tamkaj iz obraza v obraz pove, kar ga tišči na srcu, drugače ni vreden imena tovariša.

Kosovel nam je dal pa v svojem poročilu lepih navodil, ki so vsekako uvaževanja vredna posebno v našem sedanjem kritičnem položaju.

Nato prečita tajnik odgovor c. kr. nam. svetnika g. Ant. Rebeka na čestitko o priliki njegovega imenovanja nam. svetnikom. Poročilo, ki je bilo za učiteljsko laskave vsebine, so vzeli zborovalci z veseljem v znanje.

Izvolilo se je končno odsek za izvenšolsko delovanje, obstoječ iz sledečih članov: 1. Ravbar Josip, nadučitelj v Zgoniku, 2. Gruntar Karel, učitelj v Sežani, 3. Mervič Anton, učitelj v Povirju, 4. Macarol Anton, nadučitelj v Gorjanskem, 5. Sila Luka, učitelj v Vojšnici.

Ne števisi še nekojih malenkosti se je slednjič zborovanje zaključilo v nadi, da se v kratkem zopet vidimo še v mnogo večjem številu tovarišic kakor tudi tovarišev, če že ne poprej, vsaj na majevem izletu.

Istra.

Iz odbove seje „Slovenskega učiteljskega društva“ v Dolini. Odbor je sklenil v zadnji svoji seji, da naprosi deželni odbor, da predloži že v prvem prihodnjem zasedanju deželnega zbora načrt zakona, s katerim se premeni dosedanj disciplinarni postopek z ljudskošolskim učiteljskim. Prošnja je že predložena deželnemu odboru in naprošena so tudi druga učiteljska društva v deželi, da vložijo enake prošnje.

Premenjena pravila našega društva so tudi predložena oblastni v potrditev. Naidejati se je, da bodo kmalu potrjena. Ako ne prej, v maju bomo gotovo imeli občni zbor, ki se bo vršil na podlagi novih pravil.

Že mnogokrat se je slišalo od društvenikov, naj bi bila pri zborovanjih tudi znanstvena predavanja. Odbor bi z veseljem tudi to izvršil, ali vsega ne moremo sami odborniki. Odbor ima mnogo dela z drugimi pravnimi zadevami, zaradi česar ni mogoče, da bi skrbeli sami odborniki še za druge referate. Poleg društva pravil je dolžan sodelovati vsak ud po svojih močeh in sramotno bi bilo, ako bi se noben ne priglasi za en ali drugi referat. So nekateri udje, ki se odlikujejo z abstinenco. Največkrat so izgovori za to, da je predaleč. Občni zbor ne more biti vsem pred pragom, a odbor vselej določi kraj, kjer je najugodnejša železniška zveza, in gleda, da ni potreba prenočevati na tuji postelji. Res je, da morajo nekateri, ako se hočejo udeležiti zborovanja, hoditi po eno uro do železniške postaje, a to bi ne smelo nobenega zadrževati, ker ravno hoje in gibanja nam je potreba, saj smo cele dneve v zaduhlem zraku. Kako naj se vrše zborovanja drugih društev, kjer ni nobene železniške zveze, kjer morajo udeležniki po pet in več ur hoditi čez hribe in doline, da pridejo na kraj zborovanja? In vendar čitamo, da se obdržujejo zborovanja v takih krajih češče kot pri našem društvu in vselej z ogromnejšo udeležbo kot pri našem društvu!

Tudi je nekaj učiteljskih oseb, ki se ne zmenijo za društvo; niso niti udje. Taki kažejo res malo stanovske zavednosti, ker se ne udeležujejo stanovske organizacije. Pred vratni nam je mali materialni priboljšek. Taki brezbrizne mislijo najbrže, da je prišlo to samo? Ne, tovarišice in tovariši, ni prišlo samo. Vprašajte odbor, koliko stroškov in dela je bilo, preden se je odločil deželni odbor, da je predložil načrt deželnemu zboru? Vprašajte sedanjega društvenega predsednika, koliko časa je predsedal pri pisalni mizi, preden je sestavil načrt zakona, ki je služil potem kot podlaga vsem nadaljnjim obravnavam? Res nismo dosegli vsega, kar smo želeli, a mogoče je vzrok temu ravno vaša malobrižnost! Zato naj bo, kratko rečeno, vsake slovenske učiteljske osebe v Istri dolžnost, da pristopi k našemu društvu in sodeluje po svojih močeh.

Dandanes so vsi stanovi organizovani. In učiteljska oseba naj živi sama zase, naj je list, ki je odpadel s krepko rastočega drevesa? Ne, tovariši tako ne gre! S tem se kaže le stanovska brezbriznost ali pa stanovska nezavednost.

Po udih „Prosvete“ so je zvedelo, da je „Posveta“ mnenja, da bi postala deželno društvo vsega slovenskega učiteljskega v Istri, ki bi

imelo okrajne podružnice. Mi bi ne bili temu popolnoma nasprotni, a vendar za sedaj se nismo mogli odločiti za to. Pri obnem zboru 5. decembra 1907 je bilo tudi o tem govorjenja in bili smo vsi mnenja: „Prosveta“ ni ud „Jugoslovanske Zveze“, torej je veja, ki je ločena od debla in ne kaže nam, da se tudi mi ločimo od debla in se navežemo na „Prosveto“, na ločeno vejo.

Srednješolski vestnik.

**** Nemška posest na naših srednjih šolah — raste!** V „Wiener Zeitung“ je razpis 3 nanovo ustanovljenih učiteljskih mest na primorskih srednjih šolah, in sicer: na drž. gimnaziji v Trstu za klasično filologijo in nemščino; na gimnaziji v Gorici za nemščino in klasično filologijo, na realki v Gorici za francosčino in nemščino! Torej povsod taka kombinacija predmetov, da so vsa tri nova mesta zagotovljena Nemcem! Že sedaj so razmere na naših srednjih šolah — kar se tiče poznavanja deželnih jezikov od strani učiteljskega osebja — naravnost desolatne, vnebovpijoče. Če prihaja naš preprost človek — posebno še iz okolice imenovanih mest — po kake informacije, ni nikogar, ki bi ga umel. Morajo šele okoli iskati koga, ki tolmači očetu, kar bi moral povedati naravnost ravnatelj, oziroma učitelj sam! Od kod naj pride potem tisto vzajemno delovanje med šolo in domom na vzgoji mladine, o katerega potrebi toliko govore? To so sicer neverjetne razmere, ali možne so vendar in obstoje tudi faktično, ker naučna uprava pozablja na vse pogoje in ne misli na nič drugega nego na to, da — raste nemška posest!

**** Srednješolska matura.** Naučni minister dr. Marchet je izdal novo naredbo glede na zrelostni izpit na gimnazijah in realkah, ki se bo izvajala že letos. Naredba vsebuje sledeča določila. Pri pismeni izkušnji odpade na gimnaziji prevod iz učenega jezika na latinščino, na realkah prevod iz francosčine na učni jezik, na obeh zavodih pa odpade matematična naloga. Za prevajanje iz latinščine na učni jezik se čas za izdelbo podaljša od dveh na tri ure, tudi je dovoljena raba besednjaka. Kar se tiče naloge iz učenega jezika, se kandidatom predloži tri temata, izmed katerih si za izdelbo izbere enega poljubno. — Ustni izpit se za javne učence in za privatiste naša na štiri predmete, in sicer na gimnazijah na latinščino ali grščino, učni jezik, geografijo in zgodovino ter domovinoznanstvo s posebnim ozirom na totrnsko državno polovico. Izpit iz fizike, od katerega so bili do zdaj oproščeni samo boljši učenci, odpade; namesto tega pa se bo v osmem razredu drugi tečaj vsak teden ponavljala fizika. — Na realkah se ustni izpit vrši v enem jeziku, geografiji in zgodovini, omejeni zgolj na domovinoznanstvo, matematiko in fiziko. Kar se tiče jezikov, literarna zgodovina kot taka in takozvane realije ne smejo tvoriti predmeta posebni izkušnji. Iz katerega jezika se bo izpraševalo, je odvisno od uspehov pismene izkušnje, pa tudi od izbere učencev. V matematiki se bodo dajale zgolj naloge; izključene so tiste naloge, pri katerih je treba spretnosti, pridobljene zgolj potem nenavadne izurjenosti v algebrskih prestavah in geometrijskih konstrukcijah ter sploh v praktično manj uporabnih formulah, ki zahtevajo mučnega memoriranja. Pri izpitu iz fizike je teoretiško in eksperimentalno utemeljevanje izključeno. — Nepopolni uspehi pri pismeni izkušnji niso ovira za ustno izkušnjo; mora se pa kandidata, ki je pri pismeni nalogi imel slab uspeh, iz dotičnega predmeta ustno izprašati. Po ustni izkušnji konferenca odloči o zrelosti, oziroma nezrelosti kandidata na podlagi splošnega vtiska, upoštevajoč uspehe pismene izkušnje ter uspehe učenčeve v zadnjih dveh tečajih. Sklepa se ali s soglasnostjo ali pa z večino. Na isti način je postopati pri določitvi reda: Zrel z odliko. Ker pri izpitu v prvi vrsti ne gre za rezultate v posameznih učnih predmetih, temveč za splošni uspeh, odpade dozdaj običajni ponavljajni izpiti iz posameznih predmetov. — Reprobacija od mature je ali za pol leta ali pa za celo leto. V prvem slučaju ostanejo veljavni redi, pridobljeni pri prvi izkušnji pri nalogah. Maturitetno izpričevalo ne bo vsebovalo redov iz posameznih predmetov, temveč le sodbo o zrelosti in nezrelosti, oziroma zrelosti z odliko. Splošno naj ima ustni izpit značaj prostega kolokvija, tudi naj se učencu da za preudarjenje stavljenih mu vprašanj nekaj časa na razpolago. S tem se hoče doseči, da zrelostni izpit ne bo več za kandidata muka v fizičnem in tudi ne v psihičnem oziru, ker se mora vse, kar je zgolj spominsko pri predmetih, znatno omejiti. Ustne izkušnje iz navedenih štirih predmetov odslej nihče ne bo oproščen, da bodo nadarjeni in manj nadarjeni učenci odslej enako obremenjeni. Ta red za maturo stopi že to poletje v veljavo. Kar se pa tiče temu maturitetnemu redu odgovarjajoče reforme učenega reda sploh, je pripomniti, da se bo v kratkem preosnovala ves učni red, način klasiifikacije in izpraševanja na srednjih šolah. Glavno načelo pri tem bo, da se bo pri razdelbi predmetov oziralo na duševni in telesni razvoj učenecv po posameznih razredih. Na nižjih razredih